

GVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL - MINISTRU

1421
03.05.2004

Biroul permanent al Senatului
Bp 163 17.05.2004

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție,
Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată *Lege privind regimul juridic al activității electronice notariale.*

I. Principalele reglementări

Potrivit Expunerii de motive, propunerea legislativă are ca obiect de reglementare extinderea domeniului de aplicare al Legii nr. 455/2001 privind semnătura electronică, la domeniul de activitate specific al notarilor publici, care implică prerogativele de autoritate publică, ce conferă actelor juridice instrumentate o forță juridică specială.

Prin această inițiativă legislativă se urmărește "*ca actele notariale în formă electronică să aibă același regim juridic ca și actele notariale îndeplinite în temeiul Legii notarilor publici și activității notariale nr. 36/1995, fiind în fapt o completare a acestei legi pentru adaptarea acesteia la noile tehnologii.*"

II. Observații și propuneri

1. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției prevede - în Cartea I - *"Reglementări generale pentru prevenirea și combaterea corupției"*, Titlul II - *"Transparența în administrarea informațiilor și serviciilor publice prin mijloace electronice"* - obiectivele, principiile, termenii și condițiile de utilizare a procedurii electronice de acces la informațiile și serviciile publice și furnizarea acestora, precum și regulile generale de asigurare, prin mijloace electronice, a transparenței informațiilor și serviciilor publice ca parte integrantă a reformei administrației publice.

Prin acest act normativ se înființează Sistemul Electronic Național ca sistem informatic de utilitate publică, în scopul asigurării accesului la informații publice și furnizării de servicii publice către persoane fizice și juridice.

Potrivit art. 10 din Legea nr. 161/2003, în cadrul Sistemului Electronic Național pot participa și alte persoane fizice sau juridice, precum bănci, notari publici, experți, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 12 alin.(2) din același act normativ, pe lângă serviciile publice de bază ce vor fi furnizate prin intermediul mijloacelor electronice, prin hotărâre a Guvernului se pot introduce în Sistemul Electronic Național și alte servicii, printre care se pot număra și cele efectuate de notarii publici.

2. Inițiativa legislativă se înscrie în tendința mondială de dematerializare a activităților, subsumându-se conceptului de e-government (e-administrație) și are ca obiect stabilirea regimului juridic al actelor notariale în formă electronică, încercându-se totodată și corelarea dispozițiilor sale cu Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995.

Cu privire la **titlul propunerii legislative**, considerăm că mai corect este acela de *"Lege privind regimul activităților notariale efectuate prin mijloace electronice"*, deoarece chiar în conținutul propunerii legislative se vorbește de *"activitățile notariale efectuate prin mijloace electronice"*.

3. Referitor la oportunitatea adoptării acestei inițiative legislative, considerăm că trebuie realizată o atentă evaluare a gradului de informatizare din România la momentul actual, mai ales la nivelul instanțelor judecătorești. Astfel, litigiile privind raporturile juridice consemnate în aceste acte notariale vor fi judecate de către instanțele judecătorești, care vor trebui să administreze ca probe tocmai aceste înscrisuri în formă electronică. În acest sens, trebuie să ținem seama de dotarea instanțelor și de pregătirea judecătorilor și a personalului auxiliar în acest domeniu.

4. Pe de altă parte, trebuie observate categoriile de acte care vor putea fi instrumentate de către notarii publici. Astfel, există o serie de acte juridice de o foarte mare importanță - cum ar fi actele autentice - pentru care notarii publici garantează corectitudinea, identitatea părților, precum și capacitatea mintală a părților în momentul exprimării voinței.

Astfel, art. 59 din Legea notarilor publici și activității notariale nr. 36/1995 prevede:

"Când notarul public are îndoieli cu privire la deplinătatea facultăților mintale ale vreuneia dintre părți, procedează la autentificare numai dacă un medic specialist atestă în scris că partea poate să-și exprime în mod valabil consimțământul în momentul încheierii actului."

Potrivit inițiativei legislative, rezultă că notarul va putea să efectueze actul notarial chiar și în lipsa părților, comunicarea cu acestea putându-se efectua și prin mijloace electronice. În acest caz, este dificil de stabilit deplinătatea capacității de exprimare a consimțământului de către părți.

De asemenea, având în vedere faptul că atât actele notariale cât și cele emise de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României sau de alte instituții, în condițiile legii, reprezintă instrumente de probațiune create prin voința părților, apreciem că prevederile **art.2 alin.(1)** trebuie aplicate tuturor categoriilor de acte întocmite în formă electronică.

5. Așa cum rezultă și din motivarea propunerii legislative, în ciuda preocupărilor existente la nivel internațional în vederea legiferării conceptului de *e-notariat*, până la momentul actual instrumentarea electronică a tuturor actelor notariale nu a fost reglementată coerent în

nici o legislație. Or, propunerea legislativă conține și prevederi referitoare la recunoașterea în România a documentelor în formă electronică provenind de la autoritățile sau notariatele altor state. Prin urmare, se pune problema modalității în care se va aplica această dispoziție, în condițiile lipsei unei reglementări în acest sens la nivelul altor state.

De asemenea, este necesară evaluarea oportunității sau, cel puțin, precizarea mai clară a condițiilor în care misiunile diplomatice și oficiile consulare vor efectua, așa cum se propune la **art. 6 alin. (2)**, acte notariale în formă electronică.

6. Prevederile **art. 4 alin. (2)** ar trebui să facă referire la art. 40 din Legea 455/2001 privind semnătura electronică, care definește condițiile în care *"Certificatul calificat eliberat de către un furnizor de servicii de certificare cu domiciliul sau cu sediul într-un alt stat este recunoscut ca fiind echivalent din punct de vedere al efectelor juridice cu certificatul calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare cu domiciliul sau cu sediul în România"*.

7. Inițiatorul face referire la arhiva electronică (**art. 5 lit. d**) și copia arhivei electronice a notarului (**art. 23 alin. (1)**), fără a menționa foarte clar în ce constau acestea, condițiile de realizare, perioada de păstrare și regimul juridic. Ar trebui, spre exemplu, ca un original al documentelor supuse actului notarial prin mijloace electronice să fie depozitat în cadrul unei arhive electronice, urmând ca în păstrarea notarului să rămână documentele în copie.

8. La **art. 7 alin. (1)** se prevede că actele notariale în formă electronică pot fi „*instrumentate*” de notarii publici numai după obținerea unei autorizații din partea *"Autorității de reglementare și supraveghere specializată în domeniu"*.

Pentru o exprimare clară și fără echivoc, propunem înlocuirea termenului „*instrumentat*” cu termenul „*efectuat*”, astfel cum este folosit în cuprinsul art.10.

Considerăm necesară precizarea că este vorba de Autoritatea instituită prin Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, iar în cazul în care intenția inițiatorului a fost aceea de a institui o astfel de autoritate și pentru *autorizarea instrumentării actelor notariale în formă*

electronică de către notarii publici este nevoie să fie prevăzute dispoziții cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea acelei autorități.

Propunem reformularea **literei a) a alineatului (2)** al aceluiași articol, astfel:

„a) să dispună de mijloace și resurse financiare, materiale, tehnice și umane ...”.

De asemenea, la **art. 7 alin. (3) și (4)** este necesară precizarea unui termen în care trebuie transmise notificările prevăzute de aceste texte.

9. Tot pentru asigurarea clarității textului inițiativei, propunem următoarele:

- prevederile **art.10** să fie corelate cu cele ale art.7 alin.(1), astfel:

„Art.10 – În perioada necesară autorizării, actualizării autorizației ...”;

- reformularea **art.15 alin.(1)**, astfel:

„Art.15. (1) – Actele notariale în formă electronică se îndeplinesc cu respectarea regulilor de fond și de formă privind procedura actelor notariale ...”;

- la **art.21 alin.(2)** se face referire la elementele prevăzute la art.18 lit.a)-e) și h)-j), dar art.18 nu are în cuprinsul său lit.j);

- **art.22** trebuie completat cu un nou alineat - (2) – conform căruia *„(2) Duplicatul are aceeași forță probantă ca și actul întocmit inițial.”*;

- eliminarea **art.26**, deoarece, potrivit legislației fiscale în vigoare, evidența financiar-contabilă astfel cum a fost reglementată nu prevede posibilitatea ținerii acesteia și în format electronic;

- **art.29 alin.(2)** trebuie să cuprindă și mențiuni referitoare la înregistrarea și radierea din Registrul notarilor publici autorizați să efectueze acte notariale în formă electronică.

10. La **Capitolul IV**, considerăm că nu este necesară existența unor furnizori de servicii de certificare calificată speciali (furnizori de servicii electronice notariale), întrucât efectuarea serviciilor notariale pe baza unei semnături electronice extinse, bazate pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat este suficientă.

Pe de altă parte, crearea acestei categorii distincte de furnizori de

servicii de certificare nu este economică, avându-se în vedere costurile mari pentru îndeplinirea condițiilor necesare funcționării acestora și numărul relativ mic de potențiali solicitanți.

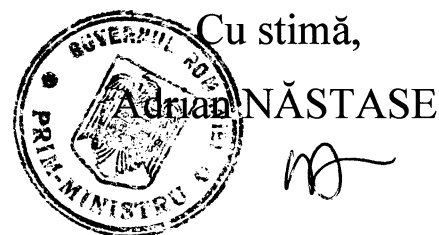
De asemenea, este necesară o mai bună defnire a serviciilor specifice efectuării actelor notariale în formă electronică și, în funcție de acestea, o mai clară formulare a **art. 13**, privind raportul dintre furnizorii de servicii de certificare calificată acreditați (de către Autoritatea de Reglementare și Supraveghere - conform Legii nr. 455/2001) și notarii publici care efectuează acte notariale în formă electronică.

11. La **art. 18**, este necesar să se precizeze ce înseamnă sintagma "*adresa electronică a notarului public*". Totodată, ar trebui ca în cuprinsul încheierii să existe aceleași elemente ca și în încheierea notarilor publici, reglementată în art. 49 din Legea nr. 36/1995, adaptate la această formă de activitate specifică.

12. Precizăm că Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației a elaborat deja proiectele de acte normative privind *marca temporală* și *arhivele electronice*. Aceste proiecte se găsesc, pentru consultare, pe site-ul Ministerului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Față de cele prezentate, **Guvernul consideră că propunerea legislativă trebuie refăcută pentru a se răspunde la toate problemele menționate la punctul II.**

Cu stimă,
Adrian NĂSTASE

Domnului senator Nicolae VĂCĂROIU

Președintele Senatului